

Тетяна МАЗУР,
заступниця директора з навчально-виховної роботи у початкових класах
Старокостянтинівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №1

Шкільне середовище – середовище співпраці

У вересні 2017 року розпочалося пілотне впровадження проекту нового Державного стандарту загальної початкової освіти. Це важливий етап реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Перш ніж нові підходи будуть впроваджені в масштабах країни, їх було відпрацьовано у 100 ретельно відібраних школах, серед яких – і наша, Старокостянтинівська загальноосвітня школа I-III ступенів №1.

Чотири роки тривав Всеукраїнський експеримент та пілотний проект Міністерства освіти і науки України з апробації нового Державного стандарту початкової освіти. Торік учні пілотних 4-х класів разом зі своїми вчителями Тамарою КАЛІБАБЧУК та Оленою ВЛАСЮК успішно завершили пілотування нових підходів до організації освітнього процесу в початковій школі. Саме вони впродовж чотирьох років втілювали на практиці такі засадничі основи НУШ, як дитиноцентризм, компетентнісне навчання, інтегрований підхід, ціннісне виховання, педагогіка партнерства. Експериментальна діяльність принесла всьому освітянському загалу неоціненний досвід у впровадженні реформи НУШ: Старокостянтинівська ЗОШ I-III ступенів №1 стала ресурсним центром змін у початковій освіті та охоче ділиться набутками з колегами.

Однією з основних концептуальних засад освітньої реформи в Новій українській школі є створення сучасного освітнього середовища, який сприятиме творчому розвитку, мотивуватиме учнів до навчання. Змінилися не лише концептуальні засади Державного стандарту початкової освіти, а й організація та оформлення освітнього простору. Школа стала не тільки освітнім ресурсом, а й осередком розвитку та співпраці. Сучасне освітнє середовище створює індивідуалізоване та персоналізоване довкілля, де в кожного є можливість відшукати себе.

Вчителі активно долучилися до розробки засобів навчання, дидактичних матеріалів, виготовлених власноруч з підручних матеріалів. Шкільне середовище стало середовищем співпраці. У ньому активізувалася командна робота, і не лише педагогічного колективу. Команди стали змішаними – вчителі й учні, вчителі і батьки, учні і батьки, усі разом! Командна робота – це участь: вироблення спільного бачення, векторів розвитку школи. Завдяки всебічній підтримці засновника закладу, адміністрації і великому бажанню педагогів, учителі долучилися до створення комфортного і безпечного навчального середовища. Колеги активно залучили дітей та батьків до організації середовища класу, що допомогло сформувати у них почуття відповідальності і того, що класна кімната належить саме їм. Вчителі постійно заохочували дітей брати участь у прийнятті рішень щодо того,

де розмістити навчальні матеріали, як оформити клас, визначення відповідальних за ту чи іншу роботу. Діти завжди допомагали розвішувати таблички з назвами навчальних центрів чи навчальних матеріалів, складати розклад робіт, робити календарі днів народжень тощо. Комфортні умови для праці та навчання сприяли кращій успішності учнів і партнерській взаємодії з батьками. Адже освітнє середовище, створене на засадах поваги та участі, сприяє розвитку громадянських і соціальних компетентностей учнів, формуванню необхідних у житті навичок позитивної взаємодії.

Класоводи все робили для того, щоб учні, батьки, педагоги вільно висловлювали свої думки, ставилися з повагою один до одного та до інших, мирно вирішували конфлікти, виробляли і дотримувалися правил, ухвалювали рішення, брали участь у виборах, вчилися відповідальності.

Гнучкість та стабільність поєднувалися через відповідне зонування.

Центр (осередок) художньо-творчої діяльності

*Центр (осередок) навчально-пізнавальної діяльності.
Тематичний центр (осередок) діяльності*

У класах виділено незмінні стаціонарні осередки. Для експозицій учнівських робіт виділено одну-дві стіни, облаштувавши їх стендами чи кріпленнями; для об'ємних робіт була окрема полиця. Такі експозиції регулярно змінювалися. Цікавою деталлю сучасного дизайну класної кімнати є використання технології «Стіни, які говорять» (оригінальна назва — TalkingWalls), що забезпечує дитині можливість бути повновладним господарем свого персонального простору. Сутність технології полягає в тому, що дитина, отримуючи потрібну інформацію, має право планувати свою діяльність, конструктивно використовувати інформаційний ресурс. Стіни можуть зберігати інформацію, що відтворює процес набуття знань. Добре облаштований простір класу створив можливість для різноманітних форм навчальної діяльності, забезпечив сприятливу емоційну атмосферу, мотивував та налаштовував на продуктивну роботу.

Освітній простір організовувався таким чином, щоб учитель міг спостерігати за діяльністю дітей в усіх осередках, діти мали можливість безпечно переміщуватися і мали місце для зберігання особистих речей. Інтер'єр та облаштування класів формувалися насамперед задля розвитку учнів. неабиякої популярності набула організація освітнього процесу поза межами стін школи.

Шкільна освіта в Україні переходить від повідомлення інформації – до розвитку життєвих компетенцій, від одноманітного стандартизованого підходу – до дитиноцентризму та особистісної орієнтації, від педагогіки інструктажу та впливу – до педагогіки партнерства. Ці підходи вимагають нової організації освітнього простору. Сучасний освітній простір – гнучкий, наповнений, створює різноманітні можливості для різних видів діяльності, викликає радість, стимулює фантазію, мотивує до навчання.

Освітнє середовище, створене у початкових класах, має бути безпечним місцем, де діти відчуватимуть себе захищеними, де відбувається більшість навчальних видів діяльності. Окрім цього, воно має відображати філософію концепції Нової української школи та освітню програму. З першого погляду на середовище в класі можна зробити висновок, що воно належить дітям і їхнім батькам, їхньому баченню освіти. Якісне й демократичне середовище формують і сучасні діяльнісні методики навчання та оцінювання, які мотивують дітей, дозволяють брати активну участь у визначенні власних навчальних цілей. Така школа не просто готує до життя, а сама є життям.

Марія Монтесорі говорила: "Щасливими можна назвати тих учителів, які дійшли зі своїм класом до того етапу, коли вони можуть сказати: «Незалежно від моєї присутності, клас працює. Група досягла самостійності». Вільному розвитку сприяє і творче освітнє середовище. Таке середовище організовано у Новій українській школі, де панують демократичні цінності й права людини, де є право вибору, де партнерські відносини, де фізичний простір, що сприяє розвитку і гарантує рівний доступ, і навчання, орієнтоване на дитину.

Використані джерела

1. Закон України «Про освіту»
2. 30 кроків до нової української школи: навчаємо громадянина
3. Нова українська школа. Порадник для вчителя.
4. https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/407/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf